

אַנְטִיגוֹנָה
ANTIGONH

הדמויות במחזה (לפי סדר הופעתן)

אַנְטִיגוֹנָה: בתו של אדיפוס ואחייניתו של קראון

אַיִסְמֶנָה: בתו של אדיפוס ואחייניתו של קראון

מקהלת זקנים אנשי תְּבִי

קְרָאוֹן: המלך החדש של תבי

שׁוֹמֵר

הַיְמוֹן: בנו של קראון

טִירְסִיאָס: נביא עיוור

שליח

אַוִּרְדִיקָה: אשתו של קראון

דמויות נוספות: שישה חיילים, פְּקוּדִים של קראון.

מקום ההתרחשות: מול שערי הארמון בתְּבִי.

הזמן: עם שחר, מייד לאחר הקרב שבו הדפו בני תבי את ההתקפה של צבא אַרְגוֹס, והאחים אֶטְאוּקְלֶס ופּוֹלִינִיקֶס הרגו זה את זה. בוקר יומו הראשון של קראון כמלך.

המבנה (סְקֶנָה) בירכתי הבמה מייצג את ארמון המלך בתבי. במרכזו שער גדול, ומשני צדיו מעברים (אַיִסוֹדוֹי) אל הבמה וממנה. המעבר הימני (מימין למבנה) מוביל לשאר חלקי העיר תבי; המעבר השמאלי אל מחוץ לחומות העיר. אנטיגונה ואיסמנה נכנסות לבמה מן הארמון.

8	מזמור מקהלה ראשון
19	מזמור מקהלה שני
30	מזמור מקהלה שלישי
40	מזמור מקהלה רביעי
47	מזמור מקהלה חמישי

הערה

המספרים הרגילים אלו מספרי השורות. המספרים בסוגריים מסולסלים אלו מספרי העמודים. לקחתי את החירות לשנות את סדר הערות השוליים שיהיו לאחר סימן הפיסוק והשתמשתי במיספור ולא בכוכביות כפי שהיה בטקסט המקור. [א.ל.]

{31}	<p>אנטיגונה: הוֹ אַחֹתַי, דָּם מְדָמִי, איִסְמֵנָה אֶהוּבָה, הָאֵם יֵשׁ פָּגַע וְצָרָה שְׁמֻקוֹרֶם בְּאֵדִיפוֹס, וְנָאוֹס עֲדִין לֹא הִמִּיט עַל רֵאשֵׁינוּ? אֵין שׁוֹם מְכָאוֹב, שׁוֹם אָסוֹן, שׁוֹם חֶרְפָּה אוֹ הַשְּׁפָלָה שְׁלֵא חֲוִינוּ שְׁתִּינוּ. וְעִכְשׁוֹ, אוֹמְרִים שְׁהַמְצַבִּיא¹ נָתַן לָעַם הוֹרָאָה. כָּכָר שְׁמַעְתָּ עַל זֶה? כְּדַאי שְׁתַּדְּעִי,</p>
{32}	<p>אויִבינוֹ קָמִים עַל יְקִירֵינוּ,² נוֹשְׁפִים עֲלֵיהֶם הִבֵּל רַע. איִסְמֵנָה: לֹא, אַנְטִיגוֹנָה, אַף מְלָה עַל יְקִירֵינוּ, לֹא מִתוֹקָה וְלֹא כְּאוֹבָה, לֹא הַגִּיעָה אֵלַי, מֵאִזְ נִגְזַלְנוּ, שְׁתִּינוּ, בְּיוֹם אֶחָד, מִשְׁנֵי אַחִים, שְׁקָטְלוּ זֶה אֶת זֶה בְּמוֹ יָדֵיהֶם. מֵרַגַע שְׁצָבָא אַרְגוֹס יָצָא אֲמֵשׁ אֶת אַרְצֵנוּ אֵינְנִי יוֹדַעַת מָה הַתְּחַדָּשׁ וְהָאֵם מְצָבִי הַשְּׁתַּפֵּר אוֹ הוֹרַע.</p>
{33}	<p>אנטיגונה: אֲנִי יוֹדַעַת. בְּגִלְל זֶה קָרָאתִי לָךְ</p>

¹ המצביא – הכוונה היא לקראון, שהיה מפקד הצבא של אטאוקלס במלחמה נגד ארגוס. נראה שבשלב הזה הוא עדיין לא הוכרז כמלך, ובכל מקרה אנטיגונה אינה מכנה אותו כך לעולם.

² איבינו קמים על יקירנו – במלה "אויבינו", למרות צורת הריבוי, הכוונה כנראה לקראון. במלה "יקירנו" הכוונה לפוליניקס. המלה "יקיר" הוא תרגום של המלה היוונית פילוס. קשת המשמעות של המלה משתרעת מקרוב משפחה ועד בעל־בית פוליטי. במחזה שלפנינו, המילים יקיר, אהוב, ידיד, חבר, בעל־בית, משמשות כולן, לפי ההקשר, לתרגום המלה הזאת.

20

אֵל מַחֲוִין לְאַרְמוֹן,
כְּדֵי שְׂאֵת לְבַדּוֹד תִּשְׁמָעֵי.
מָה קָרָה?
איסמנה:

אֵת נְרָאִית נִסְעָרַת
נִסְעָרַת?
אנטיגונה:
הֲרִי קָרְאוֹן מְזֻכָּה בְּקֶבֶר
רַק אַח אֶחָד שְׁלֵנוּ
בְּעוֹד אֵת הַשָּׁנִי הוּא מִשְׁפִּיל.

{34}

מְסַפְּרִים וְשֶׁהוּא קֶבֶר אֵת אֶטְאוֹקְלֶס
לְפִי כְּלָלִי הַמְנַהֵג וְהַצָּדֵק.
כְּדֵי לְזָכוֹת בְּכָבוֹד
בֵּין מְתֵי שְׂאוֹל תַּחֲתִית;
אָכַל לְגַבִּי פוֹלִינִיקֶס...
גּוֹפְתוֹ הַמְסַכְּנָה...
אוֹמְרִים שְׁנִתְּנָה הוֹרְאָה
לְכָלֵל הַתּוֹשְׁבִים
לֹא לְקֶבֶר אוֹתָהּ,
לֹא לְהַתְּאָבֵל עָלֶיהָ –
יֵשׁ לְהַשְׂאִירָה בְּלִי דְמָעָה,
בְּלִי קֶבֶר,
אוֹצֵר עֶרֶב לְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם
הַמְשַׁחֲרִים לְטָרֶף.

30

זוֹ הַהוֹרְאָה כִּף אוֹמְרִים,
שְׁקָרְאוֹן "הַטּוֹב" נָתַן לָךְ וְלִי –
כֵן, גַּם לִי –
וְהוּא בָּא לְכָאוֹן
לְהַבְהִיר אֵת זֶה
לְמִי שְׂאִינָנוּ יוֹדְעֵ.
וְאִין זֶה עֲנִין שׁוֹלֵי בְּשִׁבְלֵוֹ:
מִי שְׂיַפֵּר אֵת הוֹרְאָתוֹ –
הָעַם יִסְקַל אוֹתוֹ לְמָוֶת
בְּכַפֵּר הָעִיר.

		הַנְּהָ, זֶה הַמַּצָּב.	
		עֲקֹשׂוּ תוֹכְלֵי לְגִלוֹת	
		הָאֵם אֶתְּ נֶצֶר לְבִנִּי מַעֲלָה	
{35}		אוֹ סֵתֶם פְּחָדְנִית עֲלוּכָה.	
	איסמנה:	אַבְל, מִסְכְּנָה שְׁלִי,	
		אִם זֶה הַמַּצָּב,	
40		מָה אֲנִי יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת?	
	אנטיגונה:	אֶת צָרִיכָה לְשַׁקֵּל	
		אִם תִּשְׁתַּפִּי אֶתִּי פַעֲלָה.	
	איסמנה:	בְּאִיזוֹ הִרְפַתְקָה?	
		עַל מָה אֶתְּ חוֹשֶׁבֶת?	
	אנטיגונה:	תַּעֲזְרֵי לִיד הַזֹּאת	
		לְקַבֵּר אֶת הַגּוֹפָה?	
	איסמנה:	מָה?	
		אֶת מִתְכַנְנֶת לְקַבֵּר אוֹתָהּ	
		עַל אֵף הָאִסוּר הַחֲמוּר?	
	אנטיגונה:	כֵּן, אֶקְבֵּר אֶת אָחִי,	
		אֶת הָאֵחַ שְׁלִי וְשִׁלְהָ,	
		אִם אֶתְּ לֹא מוֹכְנָה.	
		לֹא אֶבְגַּד בּוֹ.	
	איסמנה:	לְמָרוֹת הַהוֹרָאָה שֶׁל קְרָאוֹן	
		אֶת פְּזִיזָה!	
	אנטיגונה:	הוּא לֹא יְכוּל לְמַנַּע מִמְּנִי	
{36}		אֶת מָה שִׁשְׁיָד לִי בְּזֻכּוֹת.	
	איסמנה:	אוֹי, אֲנִיגוֹנָה!	
		חֲשָׁבִי עַל אֲבִינּוּ,	
50		אִידָּ מֵת שְׁנוּא וּבְזוּי!	
		אִידָּ הַפְּשָׁעִים שֶׁהוּא חָקֵר...	
		הוּא עֲצָמוֹ חוֹלֵל אוֹתָם,	
		וְהוּא עֲצָמוֹ, בְּמוֹ יָדָיו,	
		עָקֵר אֶת נְשֵׁי עֵינָיו.	
		חֲשָׁבִי עַל אִמּוֹ וְאִשְׁתּוֹ –	
		שְׁנֵי תַאֲרִים בְּגוֹף אֶחָד –	
		אִידָּ הַשְּׁחִילָה אֶת חַיָּהּ	

אַל תְּכַל הַתְּלִיָּה.

וְעוֹד, חֹשְׁבֵי עַל שְׁנֵי אַחֲיֵנו,
 בְּיוֹם אֶחָד הֵם נִטְבָּחוּ;
 הַזּוֹג הָאֶמְלָל שָׁם מִן לְחַיֵּי
 זֶה מִיָּדוֹ שֶׁל זֶה.

{37}

וְעִכְשָׁו, אַנְטִיגוֹנָה,

כְּשֹׁשְׁתֵּינוּ נִשְׁאַרְנוּ לְבַד,

חֹשְׁבֵי כַּמָּה מֵר יוֹתֵר

יְהִיֶּה גוֹרְלֵנוּ

אִם לְמֵרוֹת הַחֶק

נִפְרֵ אֶת הוֹרְאֵת הַשְּׁלִיט.

60

חֹכְמָה לְהִבִּיא בְּחֹשְׁבוֹן

שְׁאַנְחֵנוּ רַק נְשִׁים,

נְשִׁים,

וְלֹא נוֹעֲדֵנוּ מִטְבָּעֵנוּ

לְהִלָּחֵם בַּגְּבָרִים.

הֵם הַמּוֹשְׁלִים,

הֵם חֲזָקִים מֵאַתְּנוּ,

וְאַנְחֵנוּ חֵיבוֹת לְצִיַּת לָהֶם –

בַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה

וְגַם בַּדְּבָרִים כּוֹאֲבִים מֵאֵלֶּה.

לְכֵן – וַיִּסְלַחוּ לִי רוּחוֹת הַמֵּתִים –

אַצִּיַּת לְאַנְשֵׁי הַשְּׂרָרָה,

אִין בְּרָרָה.

זֶה לֹא הַזְּמַן, אַנְטִיגוֹנָה,

לְמַעֲשֵׂי גְבוּרָה.

{38}

טוֹב, אִי־סִמְנָה, אַנְטִיגוֹנָה:

אַנִי לֹא אֶתְחַנֵּן.

וְגַם אִם יִגִּיעַ הַרְגֵעַ

שָׁבוּ תוֹאֵלֵי בְטוֹבָךָ לְפַעַל,

לֹא אֶשְׂמַח לְשִׁתּוֹף פְּעֻלָּה.

70

הַתְּנַהֲגִי כַּפִּי שְׁנֹרְאָה לְךָ;

		אָנִי אֶקְבֵּר אוֹתוֹ! לְבַד! לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה וְלָמוֹת – זֶה רְאוּי בְּעֵינַי. אֲשַׁכַּב לְצַדוֹ, לְצַד אֲחִי הָאֵהוּב. אֲחָרַי שְׂבֻצָעֵתִי פֶשַׁע קְדוֹשׁ. בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר, יִהְיֶה לִי יוֹתֵר זָמַן לְרִצּוֹת אֶת הַמֵּתִים מֵאֲשֶׁר אֶת הַחַיִּים כָּאֵן – הָרִי שָׁם אֲשַׁכַּב לְנִצָּח. אֶבֶל אַתָּה, אִם זֶה נִרְאֶה לְךָ, וְלִזְלִי בַדְּבָרִים שֶׁהָאֵלִים מְכַבְּדִים! אֲנִי לֹא מְזַלְזֶלֶת בָּהֶם, אֶבֶל אֲנִי גַם לֹא מְסַגֵּלֶת לְפַעַל נֶגֶד הַמְּדִינָה.
{39}	איסמנה:	
80	אנטיגונה:	אַתָּה יְכוֹלָה לְתַרְץ אֶת זֶה כִּףִּי, לֹא אֲנִי! אֲנִי אֶלֶף לְקַבֵּר אֶת אֲחִי שְׂאֵהֲבֵתִי. אוֹי אַנְטִיגוֹנָה, אֲנִי כָּל־כִּףִּי דוֹאֲגַת לְךָ! אֵל תְּדַאֲגֵי לִי, דַּאֲגִי לַעֲצֻמָּה. טוֹב, לְפַחֹת אֵל תִּגְלִי לְאַף אֶחָד. שְׁמְרִי אֶת זֶה בְּסוֹד, וְגַם אֲנִי אֲשַׁמֵּר. הוּ לֹא, קְדִימָה, צַעֲקִי בְּרֹאשׁ חוֹצוֹת! אֲשַׁנָּא אוֹתָהּ הַרְבֵּה יוֹתֵר אִם תִּשְׁתַּקִּי, אִם לֹא תוֹדִיעֵי לְכֻלָּם. אַתָּה לְהוֹטֶה לְקַפֵּץ לְמִים הַקָּרִים! אֲנִי יוֹדַעַת שְׂאֲרֻצָּה כִּףִּי
	איסמנה:	
	אנטיגונה:	
{40}	איסמנה:	
	אנטיגונה:	

את מי שמחזיקתי לרצות.

איסמנה: אם תצליחי!

אבל את מאהבת בבלתי־אפשרי.

אנטיגונה: אז קשיגמר לי הכות, אפסיק.

איסמנה: אבל למה להתחיל בכלל

קשמדבר בבלתי־אפשרי?

אנטיגונה: אם תדברי כה, אשנא אותך;

אחינו המת ישנא אותך,

ובצדק!

אבל די,

תני לי ולפזיזות שלי

לעבר את הסבל הזה!

אין סבל רב יותר

ממנות חסר טעם.

איסמנה: טוב, אם כה הקלטת, לכי!

אבל אני רוצה שתדעי;

זו טפשות לקחת!

...ובכל זאת,

אני כל־כך אוהבת אותך.

אנטיגונה יוצאת משמאל, איסמנה נכנסת לארמון. מימין נכנסת מקהלת זקנים, אזרחים נכבדים מתבי. הם פוצחים במזמור. {41}

מזמור מקהלה ראשון³

100 {42}

הו שְׁמֵשׁ אֹר,
הַשְּׁמֵשׁ הַיְפֶה בְּיוֹתֵר
שְׁזָרְקָה עַד כֹּה עַל תְּבִי,
עִיר שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים.
סוּף־סוּף הוֹפְעֶתָ –
אִישׁוֹן שֶׁל יוֹם זָהוּב.
מֵעַל זְרָמֵי הַדִּירְקָה⁴ בָּאת,
וְאֵת הַלּוֹחִים שֶׁהִגִּיעַ מֵאַרְגוֹס
אוֹחֵז מְגוֹן לְכֹו, ⁵
עָטוּי כְּלוֹ שְׁרִיוֹן,

{43}

הַנִּסְתָּ בְּדַהְרָה,
בְּמוֹשְׁכוֹת מִתְּפַקְעוֹת מְקַצֵּף מְנוֹסָה.

110

נִגְדַ אֲרֻצָּנוּ יֵצֵא הַלּוֹחִים.
פּוֹלִינִיקוֹס וְרִיבּוֹ עִם אֲחִיו
הַזְּנִיקוֹ אוֹתוֹ מְקַנּוּ. ⁶
בְּצָרְקָה חֲדָה, כְּמוֹ נֶשֶׁר
עוֹטָה פְּלוּמָה צָחָרָה,
עָף אֶל אֲדָמְתָנוּ עִם חֵיל רַב
חוֹבְשֵׁי קְסָדוֹת מְצַיְצוֹת.

מֵעַל בְּתִינוּ עָמַד.
סְבִיב שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים,
שְׁבַעַת הַלְעוֹת שֶׁל תְּבִי,
טְלִטֵל אֵת פִּידוֹנוֹ הַצָּמָא לְהָרֵג.

120

אֶף לְפָנֵי שְׁהֶרְוָה

³ המקהלה בטרגדיה היוונית הורכבה בדרך-כלל משנים-עשר עד חמישה-עשר משתתפים. את מזמורי המקהלה הם שרו בליווי אָּלוֹס (aulos), כלי נשיפה דו־קני, שהזכיר בצלילו את האבוב, ובליווי קִיתְרָה, כלי פריטה דמוי נבל. אבל המקהלה לא רק שרה, כמו מקהלה מודרנית, אלא היא גם רקדה; ריקודים שהורכבו כנראה, מתנועות טקסיות ועד מחול מורכב (את המחול הפרוע שאיררו למחזות הסטיריים ולקומדיות).

⁴ דִּירְקָה – נהר ליד תבי.

⁵ מְגוֹן לְבָן – הצבא הארגיבי נשא מגינים לבנים (התואר ארגוס, ביוונית, פירושו צה, לבן). במילים "הלוחם שהגיע מארגוס" מן השורה הקודמת הכוונה היא לכלל הלוחמים מארגוס.

⁶ אחרי שאדיפוס עיוור את עצמו, נטלו בניו, אטאוקלס ופוליניקס, את רסן השלטון. הם חתמו על "הסכם רוטציה", שעל פיו ימלוך כל אחד מהם במשך שנה ויעביר אחרי כן את המלוכה לאחיו. אטאוקלס מלך ראשון אבל סירב להעביר את השלטון לפוליניקס. הלה גלה לארגוס, התחתן עם בת המלך המקומי, אדרסטוס, ושיכנע אותו לצאת למלחמה נגד תבי.

{44}

את לִסְתּוֹ בְּדַמְנוּ
לְפָנַי שְׁלֵהבוֹת הָאֵשׁ
נִגְחוּ בְּשֵׁנַי חוֹמוֹתַיִנוּ –
הֶלֶד.

אל המִלְחָמָה שָׂאג בְּגִבּוֹ:
"הִזְהַר מִן הַדְּרָקוֹן שֶׁל תְּבִי".⁷

130

זְאוּס שׁוֹנֵא לְשׁוֹנוֹת יְהִירוֹת,
וּכְשָׂרָאָה אוֹתָם
בָּאִים עָלֵינוּ בְּזֶרֶם אֲדִיר,
נוֹצְצִים מְזַהֵב בְּרַב רֶשֶׁם,
הוא הִטִּיל אֶת בְּרָקָיו עַל הָאִישׁ⁸
שֶׁסָּעַר אֶל מְרוֹם חוֹמוֹתַיִנוּ
לְפָצַח בְּקַרְיאוֹת נִצְחוֹן.

{45}

הָאִישׁ הַתְּנוּדָד וְנֶפֶל,
נִחְבֵּט בְּאֲדָמָה הַקְּשָׁה;
הָאִישׁ שֶׁנִּשְׂא לְפִיד תְּבַעְרָה
וְנִשְׂף עָלֵינוּ, שְׁתוּי טְרוּף,
רוּחוֹת שֶׁנֹּאָה מִתְעַבּוֹת,
נִחְבֵּט בְּאֲדָמָה הַקְּשָׁה.
לֹא לְכַף הוּא צָפָה.
לֹא לְכַף צָפוּ בְּנֵי אַרְגוֹס.
אַרְס, אֵל הַמְּלַחְמָה הַגָּדוֹל,
סוֹס הַנִּצְחָוֹן שֶׁלְנוּ,
רִמַּס אוֹתָם עַד דֶּק.

140

מול שְׁבַעַת הַשְּׁעָרִים
נֶעֱרְכוּ שְׁבַעַת מְפַקְדִים מֵאַרְגוֹס
נִגְדֵי שְׁבַעַת מְשַׁלְנוּ,
הַשְּׂאִירוּ מִנְחוֹת אֶרֶד לְזְאוּס –

⁷ הַדְּרָקוֹן שֶׁל תְּבִי – הַדְּרָקוֹן הוא סמלה של תְּבִי. בני תְּבִי ראו את עצמם כצאצאי הלוחמים אשר זינקו משיני הַדְּרָקוֹן, שנזרעו על־ידי קדמוס, מייסדה האגדי של תְּבִי.

⁸ הָאִישׁ – הָאִישׁ כאן ובבית הבא הוא קפנאוס, אחד משבעה המפקדים מארגוס, שהתפאר כי ילכוד את תְּבִי אף נגד רצונו של זְאוּס. על מגינו, על רקע דמות נושאת לפיד, היה כתוב באותיות זהב "אשרוף את המדינה" (ראו" אִייסכילוס, הַשְּׁבַעַת נַגַד תְּבִי, 423-434).

הָאֵל הַמְּבִיס אוֹיְבִים,
 חוּץ מִשְׁנֵי הַמְּסַכְּנִים,
 בְּנֵי אָב אֶחָד, אִם אַחַת –
 זֶה בְּזָה הֵם שְׁלַחוּ חֲנִית אֲדִירָה
 וְחָלְקוּ בֵּינֵיהֶם אֶת הַמָּוֶת.

{46}

אִךְ הִנֵּה הַגִּיעָה נִיקָה,
 אֵלֶּת הַנְּצַחוֹן הַמְּהַלְלֶת,
 נוֹשֵׂאת שְׂמֵחָה בְּכַנְפֶיהָ לְתַבִּי,
 אֶרֶץ רַבַּת מְרַכְּבוֹת.
 הֲבֵה נִפְרֵשׁ שְׂכָחָה
 עַל יְמֵי הַמְּלַחְמָה,
 הֲבֵה נִבְקָר בְּמַקְדְּשֵׁי הָאֱלִים
 וְנִרְקַד עַד אוֹר הַבֶּקָר.
 לוֹ בְּקַחוּס, אֵל הַיָּוֵן,
 יִנְדַּנְדֵּךְ אֶת כָּל בְּנֵי תַבִּי
 וְיִרְדֶּה בְּנוֹ בְּכוּחוֹ הָאֵדָם.

150

קראון בא מן הארמון בליווי שישה חיילים.

אָכֵל הִנֵּה בָּא קְרָאוֹן,
 מְלַכָּה הַחֲדָשׁ שֶׁל הָאֶרֶץ.
 נְסֻבוֹת חֲדָשׁוֹת הוֹלִידוֹ מְלֶךְ חֲדָשׁ,
 מָה הַתְּכַנִּית שֶׁהוּא מְגַלְגֵּל בְּרֵאשׁוֹ?
 מַדּוּעַ זְמַן אֶת מוֹעֶצַת הַזְּקֵנִים?

160 {47}

קראון: רבתי,

טִלְטְלָה רַבָּה טִלְטְלוּ הָאֱלִים
 אֶת סְפִינַת הַמְּדִינָה,
 אָכֵל – הֵם שׁוֹב יִצְבוּ אוֹתָהּ.
 מִכָּל הָאֲזַרְחִים בְּחַרְתִּי לְהַזְמִין אֶתְכֶם.
 כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ הֵיטֵב
 שְׂכַפְּדָתְכֶם תָּמִיד
 אֶת כֶּסֶף הַשְּׁלֵטוֹן שֶׁל לְיוֹס,
 וְכִךְ עֲשִׂיתֶם גַּם כְּשֶׁאֲדִיפוּס
 הַנְּהִיג אֶתְרִיו אֶת הַמְּדִינָה,
 וְכִשְׂמַת –
 שְׂמַרְתֶּם אֲמוֹנִים לְבָנָיו.

- 170 וּבָכּוֹ, הוֹאִיל וְהַבְּנִים
 נִהְרְגוּ בְיוֹם אֶחָד,
 הִכּוּ בְיַד טְמֵאָה זֶה אֶת זֶה,
 וְהוֹאִיל וְאֲנִי בֶן מְשֻׁפָּחֶתֶם הַקְּרוֹב,
 הֲרֵי פֶס הַשְּׁלֵטוֹן הוּא שְׁלִי.
- {48} אין אפשרות להכיר אדם –
 לרדת לעמקו –
 לפני שיפגין נסיון
 בחקיקה ובנהול המדינה.
 מי שמנהיג את המדינה
 ואינו שועה לעצות מעלות
 180 אלא סוכר את פיו מפחד כלשהו,
 הוא הגרוע מכלם.
 כך אָנִי חושב מאז ומתמיד.
 ומי שמעדיף את מקרביו
 על פני מולדתו,
 מבחינתי אין הוא קים.
 כי אָנִי –
 וזאוס רואה הכל ויודע –
 אינני מחריש
 כשאָנִי רואה פרענות
 מתרגשת על העם,
 ולעולם לא אחשיב כידיד
 את אויב המדינה.
 הרי מי איננו יודע?
 המדינה היא ספינה
 {49} השומרת עלינו
 ורק אִם ניצב אותה
 עם מפרשים מתוחים,
 רק אִם תשגשג ותפליד בבטחה
 190 יעגנו בעלי־ברית בנמלינו.
 אלה הכללים שלי, רבותי,
 ואתם אחזק את המדינה.

	ועכשיו, ברוח הכללים האלה,
	זו הוראתי לכל התושבים
	בעניין בניו של אדיפוס:
	לאֶטְאוֹקְלֶס,
	שנלחם למען ארצנו
	והצטין בקרב,
196	נכרה קבר ונערך
	את כל הטקסים
	כיאה וכראוי למתים
	החשובים והנעלים ביותר.
	ואלו אחיו,
	אֶנִי מתכון... פוליניקס,
{50}	שחזר מן הגלות,
200	והתכון לשרף עד היסוד
	את מולדתו ואת אליה,
	התכון לשתות את דמם של קרוביו
	ולשעבד את בני העם,
	עליו אֶנִי מכריז
	שאין לקבר אותו,
	אין לקונן עליו,
	ויש להשאירו בלי קבר,
	מפקר לעופות השמים
	ולשני הכלבים.
	כך אֶנִי חושב.
	לעולם לא אתן כבוד לרעים,
	לעולם לא אעדיף אותם
	על פני הטובים.
	כל ידיד למדינה הזאת
	יזכה ממני לכבוד,
210	בחיי ובמותו גם יחד.
{51}	מקהלה: זכותך, בן מנויקאוס, ⁹ לנהג כך
	כלפי אויב או ידיד המדינה.

⁹ בן מנויקאוס – קראון.

- במסכותך להשתמש בכל החקים,
להפעילם על המתים,
ועלינו – החיים.
קראון: יפה, מעתה והלאה
אתם תפקחו על קיום ההוראה שלי.
מקהלה: אנחנו זקנים,
הטל את התפקיד הזה
על איש צעיר יותר.
קראון: אל תדאגו,
כבר יש אנשים שמשגיחים על הגופה.
מקהלה: אז מה עוד אתה מצוה עלינו?
קראון: אל תתמכו במי שלא יצית להוראה שלי.
מקהלה: אף אחד אינו כה טפש עד שירצה למות.
קראון: נכון, זה הענש.
אבל... אתם יודעים,
הכסף מעור עיני אנשים.
השומר נכנס משמאל.
- 220
- 223 {52}
- שומר: מלך,
לא אמר שהגעתי קצר נשימה
וקפצתי לכאן ברגל קלה.
לא, לא!
הרבה מחשבות עכבו אותי;
הסתובבתי לי בדרך הלוך וחזור,
ודברתי בלי סוף אל עצמי,
"טפש, מה אתה ממהר לשני האריה?"
אמרתי, "אדיוט, אתה שוב מתעכב?
ואם קראון ישמע את זה מאחר,
אתה חושב שלא תחטף?"
230
כאלה מחשבות הסתובבו לי בראש,
והלכתי לי לאט-לאט,
וככה דרך קצרה נהיתה ארכה.
בסוף, בכל אפן, החלטתי לבוא.
וגם אם אין ערך למה שאמר,
בכל זאת אמר. למה לא?
הרי לא יקרה לי שום דבר

236 {53}	שלא נגזר עלי כבר.	
	מה קרה? מה מפחיד אותך?	קראון:
	קדם־כל אָנִי רוצה לספר לך על עצמי:	שומר:
	לא אָנִי עשיתי את זה ולא ראיתי מי עשה,	
240	וזה לא יהיה צודק אם אחטף.	
	מדוע אתה עוטף את הענין	קראון:
	בכל־כך הרבה עשן?	
	ברור שבאת עם חדשות בשבילנו.	
	כן, חדשות נוראות.	שומר:
	אָנִי מכוין מרב –	
	אתה מוכן לדבר כבר ולהסתלק?	קראון:
	טוב, אָנִי אמר לך.	שומר:
	מישהו קבר את הגופה וברח.	
	הוא פזר עליה חול,	
	וערך טקס לפי כל הכללים.	
	מה אמרת?	קראון:
	מי העז לעשות את זה?	
	לא יודע.	שומר:
250	לא היה סימן לגרון	
{54}	או להלמות מעדר.	
	האדמה קשה, יבשה,	
	ובלי חריצי גלגלים.	
	מי שעשה את זה	
	לא השאיר עקבות.	
	כשהשומר במשמרת הבקר	
	הראה לנו מה קרה,	
	זו היתה הפתעה לכלנו,	
	הפתעה מאוד לא נעימה.	
	הגופה כאלו נעלמה,	
	אבל לא בתוך קבר.	
	היא היתה מכשה בעפר,	
	כאלו כדי למנע טמאה.	
	ולא היה סימן לחיה או לכלב	
	שבאו לטרף איזה נתח.	

260	<p>הטחנו מלים קשות זה בזה; שומר חקר שומר; כמעט הגענו למכות בלי אף אחד שיתערב וירגיע. כל אחד היה חשוד, אבל כל אחד טען שהוא לא יודע כלום. הסכמנו לגעת בברזל מלבן, ללכת על גחלים, להשבע באלים, שלא עשינו את זה ושאין לנו משג מי עשה את זה.</p>
{55}	
268	<p>בסוף, כשכל החקירות לא עזרו, אמר מישוהו דבר שגרם לכלנו להשפיל את ראשנו בפחד, כל לא יכלנו להתנגד לדבריו אבל גם לא ראינו איזה מין תועלת תצמח לנו מהם. מחובתנו לדוח לו, " הוא אמר, "אסור לנו להסתיר את זה." המלים האלה הכריעו את הכף. ערכנו הגרלה, וְאָנִי – אוי ואבוי לי – אָנִי עליתי בגורל. אָנִי זכיתי "בתענוג" לדוח לך. אז הנה אָנִי, וְאָנִי רוצה להיות כאן עוד הרבה פחות ממה שאתה רוצה אותי כאן. כן, אָנִי יודע – מי אוהב לשמע חדשות רעות?</p>
270	
{56}	
277	

מקהלה: מלך, הנה מחשבה שמנקרת בראשי –
אולי האלים עשו את זה?¹⁰

{57} קראון: הפסק,
280 לפני שתמלא אותי רגז,
ונגלה מה אתה –
זקן ואידיוט!
זה בלתי נסבל לומר
שלאלים אכפת
מן הגופה הזאת!
האם הם קברו אותו
כדי להרעיף עליו כבוד
כאלו הוא טוב ומיטיב,
את האיש הזה שבא
לשרף את המקדשים והמזבחות
ולהפך את ארצם וחקיהם לאבק?
אתה יכול לראות את האלים
מכבדים את הרשעים?
לא! בשום אופן!

יש אנשים במדינה
290 שמתקשים לסבל אותי,
ממלמים נגדי בחשאי,
{58} מסרבים לקבל עליהם את העל
ולהשלים עם שלטוני.
ברור לי שהשומרים
קבלו מהם שחד
כדי לעשות את זה.
לא, אין לבני־אדם
מוסד הרסני יותר מן הכסף.
הכסף משחית מדינות
ומגלה אנשים מביתם;

¹⁰ הואיל והמקהלה הורכבה מחובבים, עמד בראשה איש מקצוע מנוסה שאימן אותה ולקח על עצמו לדבר בשמה מחוץ למזמורים. מכאן הגוף הראשון היחיד בקטעי המקהלה. האיש הזה נקרא "ראש המקהלה" (קוריפאוס, ביונית). בכל אופן, ולדעתי, הואיל ולמקהלה, כגוף אנשים השר בקול אחד, יש עוצמה רבה יותר מבחינה דרמטית, והואיל וסביר להניח שבחלק מן המקרים הם אכן שרו בקול אחד, החלטתי להשאיר את כל קטעי המקהלה תחת הכותרת "מקהלה".

	כסף מדיח תמימים ומעודד אותם לדברים מבישים; כסף דוחף להתנהג בשפלות, מלמד את האדם תככים, מזמות. אבל, במקרה הזה, מי שלקח שחד יענש בכל חמר הדין. (לשומר) בשם זאוס, אָנִי נשבע: אם לא תמצאו את מי שקבר את הגופה ותביאו אותו לפני, לא תמותו רק פעם אחת. אָנִי אתלה אתכם חיים עד שתגלו מי הפושע. כך תלמדו מכאן ולהבא לא לקחת שחד ולא לחפש הזדמנויות להרויח. מרוחים מפקפקים, כדאי שתדעו, מעט אנשים נהנים, אם בכלל. מתר לי להגיד משהו, או שפשוט אסתובב ואלך? עוד לא הבנת שהקל שלך דוקר אותי? איפה הוא דוקא אותך, בנשמה או באזניים? מה אתה מפשפש איפה כואב לי? כי מי שעשה את זה מכאיב לנשמה שלך; אבל אָנִי – רק לאזנים שלך	
300		
{59}		
310		שומר:
		קראון:
		שומר:
		קראון:
		שומר:
		קראון:
320	(למקהלה) אוהו, פטפטן מלדה, מה? אבל לפחות לא אָנִי עשיתי את זה.	שומר:
{60}	לא רק שעשית את זה, אלא גם מכרת את נשמתך בעד כסף. הו, נורא לחשד, כשהחשוד הוא אָנִי.	שומר:

קראון: בבקשה, המשך להתחכם,
אבל אם לא תגלו לי מי הפושע,
תמצאו שהרוח הנבזי שלכם
הכניס אתכם לבין עמק.

קראון נכנס לארמון בליווי החיילים.

שומר: אני מאוד מקוה שהוא יתגלה,
אבל אם הוא יתפס או לא,
ואת זה יכריע הגורל,
אין שום סכוי שתראה אותי שוב.
הפעם – בנגוד לכל תחזית –
הצלתי את עורי.

תודה לאלים מקרב לב.

השומר יוצא משמאל.

מזמור מקהלה שני

{61}	<p>רבות הן הפלאות אך אין פלאי מן האדם. הוא חוצה את הים האפר בסערת החרף, עובר בין נחשולים הנחוישים לשטפו. בצמד סוסיו הוא חורש את האדמה הזקנה שאינה מתיגעת, תלם אחר תלם חורש, שנה אחר שנה.</p>
340	<p>ברשת אורבת לוכד הוא את שבט העופות קל־הדעת, את להקות חיות הפרא ואת יצירי הים, ברשת אורבת לוכד הוא אותם, האדם רב המזמות.</p>
{62}	<p>בתחבולות הוא מכריע את החיה הנדה בהר, ומאלף את הסוס שרעמתו מתבדרת ואת שור ההרים העקש – שם את צוארם תחת על.</p>
350	<p>והוא למד את הדבור ואת המחשבה המהירה כרוח ואת האפי הדרוש לחיי חק וסדר; למד לחמק מפגעי האקלים בגבעות החשופות, ומחצי המטר הדוקר. רב־תושיה האדם, עם הכל יתמודד בתושיה, עם הכל, רק לא עם המות –</p>
360	

- ממנו לא ימצא מקלט;
 גם אם למחלות בלי מוצא
 הוא כבר מצא עצה.
- {63} המצאותיו העולות על כל דמיון
 מטות אותו פעמים אל הרע
 ופעמים לטוב.
- 370 אם הוא מכבד את חקי הארץ
 ונשבע באלים לשמר על הצדק –
 הוא זוכה למקום נעלה במדינה;
 אך אם בעזות מצחו
 הוא מתרועע עם הרע –
 לא יכירנו מקומו בתוכנו.
 אל יתארח איש זה בביתי
 ולא בנבכי מחשבתי.
- השומר נכנס משמאל, אוהז בידה של אַנְטִיגוֹנָה.
 מה? האם זה אות משמים?
 לא אכחיש, אַנְי יודע –
 הנערה הזאת היא אַנְטִיגוֹנָה.
 380 הו אמללה, בת אדיפוס,
 לא התנהגת בטפשות, נכון?
 הם בודאי לא תפסו ואסרו אותך
 על הפרת חקי המלך?
- {64} שומר: הנה, היא עשתה את זה.
 תפסנו אותה כשקברה את הגופה.
 איפה קָרְאוֹן?
 מקהלה: הוא בא מן הבית, בדיוק בזמן.
 קראון בא מן הארמון בליווי החיילים.
 קראון: בדיוק בזמן למה
 שומר: מלך,
 לא קים שום דבר
 עליו אפשר לומר,
 ועוד בשבועה,
 "זה בלתי־אפשרי!"
 במחשבה נוספת

		הכל נראה אחרת.	
		מי היה מאמין	
390		שאָנִי אבוא לכאן שוב	
		אחרי מטח האיומים שלך?	
		אבל אין שמחה גדולה יותר	
{65}		מחלומות שהתגשמו.	
		אז הנה אָנִי, גם אָם נשבעתי	
		לא לבוא עוד לעולם.	
		הבאתי את הנערה הזאת,	
		שנתפסה כשקימה טקס קבורה.	
		הפעם לא נערכה הגרלה.	
		לא, בפעם הזאת –	
		מי היה מאמין –	
		אָנִי התנדבתי להגיע לכאן.	
		ועכשיו מלך, קח אותה,	
		שאל וחקר אותה כרצונך.	
400		אָנִי את שלי עשיתי.	
	קראון:	איך, איפה תפסת אותה?	
	שומר:	היא זו שקברה את האישה!	
		עכשיו אתה יודע הכל.	
	קראון:	אתה מבין מה אתה אומר?	
		אתה מתכוון לזה?	
	שומר:	כן, ראיתי אותה קוברת	
		את הגופה שאסרת לקבר	
		אָנִי לא מדבר ברור?	
{66}	קראון:	איך הבחנתם בה?	
		מתי תפסתם אותה?	
	שומר:	ככה זה קרה:	
		כשחזרתי לשם,	
		אחרי האיומים האימים שלך,	
		הברשנו מהגופה את החול,	
410		הפשטנו היטב את הגויה הנרקבת	
		ואז התישבנו על תל, עם הרוח,	
		כדי לחמק מהסרחון הנורא.	
		כל איש טלטל את חברו בקללות	

אם נראה לו לרגע שהוא התבטל.

זה נמשך עד שמחבת השמש

נסקה למרכז השמים

ובלי רחמים שפכה עלינו

את כל חם הצהרים.

פתאום, מערבלת־רוח

הרימה מהארץ

ענן אבק ורעש

ופזרה את השער

של העצים והשיחים.

חול וחול בכל מקום.

ואנחנו עצמנו עינים

וחכינו בשקט שהאל ירגע.

420 {67}

אחרי זמן ארך,

כשהסופה שככה,

ראינו את הנערה.

היא זעקה בקנה,

יללה כמו צפור ששבה לקן

והנה הוא ריק ובלי גוזלים.

ככה גם היא,

כשראתה את הגופה חשופה,

פצחה ביללות והוסיפה קללות

על אלה שעשו את זה.

ואז חפנה בידיה עפר,

ומכד ארד חמוד

נסכה על הגופה

אחת

שתיים

שלוש פעמים:

430

{68}

זה היה האות בשבילנו –

מיד זנקנו ולכדנו אותה.

היא לא גלתה שום פחד.

האשמנו אותה

גם במעשה הקודם

- והיא בכלל לא הכחישה –
 מה שגרם לי בו בזמן
 לשמח ולכאב:
 כי להפטר מצרות
 זה דבר משמח,
 אבל לפגע באנשים יקרים
 זה מכאיב.
 בכל אופן, לשמר על עורי,
 זה קצת יותר חשוב לי.
- 440 קראון: את, כן את שמשפילה ראש לארץ,
 את מודה או מכחישה שעשית זאת?
 אנטיגונה: עשיתי את זה, אָנִי לא מכחישה.
 קראון: (לשומר) קח את הרגלים ולך,
 אתה פטור מאשמה כבדה.
 השומר יוצא משמאל
- {69} קראון: (לאנטיגונה) ואת, עני לי בקצרה ובלי הרבה מלים:
 ידעת על ההוראה לא לעשות את זה?
 אנטיגונה: ידעתי, ודאי שידעתי. כלם ידעו.
 קראון: ובכל זאת העזת להפר את החק?
 אנטיגונה: כן, כי לא זאוס נתן את ההוראה;
 לא דיקה¹¹ חוקקה את החק הזה
 והעניקה אותו לבני־האדם.
 ההוראות שלך,
 הוראות בן־תמותה,
 אינן כה נעלות
 עד שתקפן
 עולה על חקי האלים –
 חקים לא כתובים ולא משתנים,
 שקימים לא מהיום או אתמול,
 אלא מאז ומתמיד,
 ואין מי שיודע מתי נתגלו.
 אין לי שום כונה
 להפר את חקי האלים

¹¹ דיקה – אלת הצדק.

{70}	<p>ולעמד למשפט בפניהם רק בגלל פחד מיהירות בן־אדם.</p>	
460	<p>הרי עם או בלי הוראתך אָנִי יודעת שאמות – מי לא? ואם אמות לפני זמני אָנִי רואה בזה יתרון. מי שחי כמוני, בסבל רב כלי־כך, איך מותו לא יראה לו יתרון? לא, לא כואב לי למות. כואב לי יותר להפקיר את אחי למות בשדה בלי קבר – כן, זה כואב לי, קָרְאוֹן. ואם נדמה לך עכשו שאָנִי סתם טפשה, נמצא שטפש</p>	
470	<p>מאשים אותי בטפשות. הבת של אביה –</p>	מקהלה:
{71}	<p>פראית בדיוק כמוהו! עוד לא למדה להתכופף כשהרוחות נושבות נגדה. (לאנטיגונה) דעי לך – אפי עקשני מדי הוא הראשון להתפרק, והברזל החזק ביותר, המחשל באש ומתקשה, נוטה לרב, את עוד תראי, להסדק ולהשבר. די במתג קטן בפה כדי לאלף סוסים חמי־מזג. אין כל זכות לעבד לנהג ביהירות כלפי אדונו.</p>	קראון:
480	<p>(למקהלה) לא רק שהתחצפה</p>	

- כשהפרה את החקים שחוקקנו,
אלא שעכשיו היא גם מעזה
להתפאר במה שעשתה.
לא, אינני גבר, היא הגבר,
אם היא חושבת שתעשה כרצונה
{72} ולא תתן על כך את הדין.
וגם אם היא בת אחותי
או קרובה אלי יותר
מכל בני משפחתי גם יחד,
היא ואחותה לא יתחמקו
ממות נוראי –
כן, בעיני אחותה אשמה,
בדיוק באותה המדה,
490 במזמה הזאת.
(לחיילים) קראו לה!
ראיתי אותה רק לפני רגע בפנים,
נרעשת, מתוחה.
שני חיילים נכנסים לארמון להביא את איסמנה.
כשאנשים זוממים בחשך
התנהגותם מסגירה את סודם.
כן, כן.
אבל יותר מכל אָנִי מתעב,
הו כמה שָׁאֲנִי מתעב,
{73} את מי שנתפס בפשע
ומיפה אותו,
בלי בושה!
אנטיגונה: תפסת אותי, הרג אותי,
מה עוד אתה רוצה?
קראון: אָנִי? שום דבר!
זה מספיק לי בהחלט.
אנטיגונה: אז למה אתה מתעכב?
500 אָנִי לא נהנית לשמע אותך,
וגם אתה לא נהנה.
אין תהלה גדולה בעיני
מלקבר את אחי פוליניקס.

- אָנִי בטוחה שכל האנשים האלה
(מצביעה על המקלה ועל החיילים)
יצדיקו את המעשה הזה,
והם בודאי היו מאשרים את דברי
אלו הפחד לא חסם את פיהם.
אבל למלך יש הרבה יתרונות,
ביחוד לעשות ולומר
כל מה שהוא רוצה.
- {74} קראון: את היחידה בתבי
החושבת ככה.
אנטיגונה: גם הם חושבים ככה,
אבל הם סותמים את הפה.
- 510 קראון: ולך יש חצפה
לנהג אחרת מהם?
אנטיגונה: לתת כבוד לאחי זו חצפה?
קראון: ואָטְאֹקְלֶס, שמת בצד שלנו,
האם הוא לא אחיך?
אנטיגונה: כן, אחי, מאותה אָם, אותו אב.
קראון: אז למה את מכבדת את פוליניקס
במה שמשפיל את השני?
אנטיגונה: הגופה של אָטְאֹקְלֶס לא תתלונן.
קראון: היא תתלונן,
אָם תכבדי את הרע
בדיוק באותה המדה.
אנטיגונה: לא עבד מת כאן,
זה אחיו.
- קראון: אבל האח הזה התכונן לחסל את ארצנו;
אָטְאֹקְלֶס, להזכירך, נלחם למענה.
- {75} אנטיגונה: בכל זאת הדס, אל השאול,
דורש קבורה שווה לשניהם.
- קראון: האיש הטוב אינו רוצה
מנה שווה לרע.
- 520 אנטיגונה: מי יודע, אולי למטה בשאול,
לקבר אח – טוב או רע –
אינו פשע.

	קראון:	אויב הוא אויב, גם במות!
	אנטיגונה:	נולדתי לאהב, לא לשנא.
	קראון:	אז רדי אל עולם המתים, אם את חיבת לאהב, ושם תאהבי את שניהם.
		לכל הרוחות, כל עוד אָני חי לא תמשל בי אשה!
		שני החיילים באים מן הארמון, ואתם אִיִּסְמָנָה.
	מקהלה:	הנה אִיִּסְמָנָה בפתח, מזילה על אחותה דמעות אהבה. עננה מעל גבותיה מקדירה את פניה הסמוקות, מזליפה מטר מלוח על לחייה הנאוות.
{76}		
530	קראון:	את, את שארבת בבית כמו צפע ומצצת את דמי בחשאי. לא ידעתי שגדלתי שתי מגפות, שתי חותרות תחת הכתר. בואי, אמרי לי: את מודע שעזרת לה בקבורה, או תשבעי שלא ידעת על כך? אִיִּסְמָנָה:
		יש לי חלק שוה באשמה. אנטיגונה:
		לא, אין לך שום זכות! לא רצית בזה, ולא שתפתי אותך. אִיִּסְמָנָה:
540		אִיִּסְמָנָה, את בצרות עכשו, אָני רוצה להיות אתך. אנטיגונה:
		המתים והדס יודעים כבר מי עשה את זה. אָני לא זקוקה לאהבה שמתבטאת רק במלים. אִיִּסְמָנָה:
{77}		בבקשה, אִיִּסְמָנָה, אל תמנעי ממני את הזכות למות יחד אתך

- ולחלק כבוד למת.
 אנטיגונה: אל תתחלקי אתי במות
 ואל תנסי לנכס לעצמך
 דברים שלא עשית!
 אַנִּי אמות לבד, זה יספיק.
 איסמנה: אבל מה הטעם לחיות
 אִם תעזבי אותי?
 אנטיגונה: שאלי את קְרֵאוֹן!
 הוא מֵאוֹד חשוב לך!
 איסמנה: למה את מכאיבה לי?
 מה יוצא לך מזה?
 אנטיגונה: אִם אַנִּי מכאיבה לך,
 זה כואב לי לא פחות.
 איסמנה: אז מה אַנִּי יכולה
 לעשות בשבילך?
 אנטיגונה: הצילי את עצמך!
 זה מה שאת יכולה
 לעשות בשבילי.
 איסמנה: תני לי למות יחד אתך.
 אנטיגונה: לא! את בחרת לחיות, אַנִּי למות.
 איסמנה: אבל לא לפני שאמרתי הכל.
 אנטיגונה: יש מי שיצדיק אותך
 ויש מי שיצדיק אותי.
 איסמנה: בכל מקרה, שתינו באותה בעיה.
 אנטיגונה: שמרי על עצמך!
 את עדין בחיים,
 אַנִּי מזמן עם המתים.
 קראון: (למקהלה) אתם יודעים מה ההבדל
 בין שתי הבנות האלה?
 זו, כרגע מתברר, אין לה שכל;
 וזו, כבר נולדה בלי שכל.
 איסמנה: הסבל משבש את השכל,
 אדוני המלך.
 קראון: אין ספק שהשכל שלך השתבש
 כשבחרת להצטרף לפושעים.

550

{78}

560

- איסמנה: אָנִי לא אוכל להיות בלעדיה.
 קראון: אל תזכירי אותה,
 היא כבר לא קימת!
 איסמנה: מה?
- תהרג את הכלה שהבטחה לבנך?
 קראון: כן, הוא יכול לחרש גם בשדות אחרים.
 איסמנה: שום שדה לא יתאים לו כמוה.
 קראון: לא אתן את בני לפושעת, בשום אופן!
 איסמנה: אוי הימון הימון,
 איזה עול עושה לך אביך!
 קראון: די, שבעתי ממך
 ומדבורים על חתנה.
 איסמנה: אתה באמת מתכוון לגזל אותה ממנו?
 קראון: המות יגזל אותה ממנו.
 איסמנה: זה סופי? היא באמת תמות?
 קראון: כן, סופי, הענין סגור.
 (לחיילים) קדימה, אל תתעכבו,
 הכניסו אותן פנימה.
 הן נשים והן צריכות
 לזכר את מקומן.
 אסור להן לצאת ולהכנס כרצונן.
 השגיחו היטב!
- {80}
- אפלו הגברים הנועזים ביותר
 בורחים כשהמות מתקרב
 לדפק על דלת חייהם.
- 580

ארבעה חיילים לוקחים את אנטיגוניה ואת איסמנה לארמון. קראון והמקהלה נשארים על הבמה.

מזמור מקהלה שלישי

{97}

מאשרים הם אלה
שלא טעמו רע מימיהם.
אך מי שהאל מטלטל את ביתו,
אין פרענות שפוסחת עליו
ולא פוקדת את כל משפחתו –

590

כך נחשולי הים העמק
שועטים על אפל המים
מכוח נשיפתה של הרוח,
מערבלים את החול השחר במצולה
ונוגחים בצוקים הגבוהים,
והם – מעצם הכאב –
מיללים חזרה אל הרוח.

{98}

מזמן קדום אָני רואה
את אסונות בית לבדקוס,¹²
אסון עוקב אסון,
אין דור משחרר
את הבא אחריו;
אחד האלים חובט בהם,
ואין להם מנוח.

600

ועכשו, האור שנסק וזרח
על נצר אחרון לבית אדיפוס
מאדים מסכין הדמים
של האלים התחתונים,
בגלל מלים בלי מחשבה
ואריניות¹³ בנשמה.

הו זאוס,

איזו ימרה או אדם

יעמדו מול כוחך?

כוח שאותו לא יביסו

¹² לבדקוס – אביו של ליוס וסבו של אדיפוס.

¹³ אריניות – אלות הנקמה.

- לא השנה המכריעה כל עפעף
ולא מרוץ החדשים
שאינם מתעפים.
שליט אשר הזמן
אינו מזקין אותו,
{99} אתה רודה בהר אולימפוס¹⁴
610 בכל הדר זהרוריו,
משם קבעת לעד:
אין בן־תמותה רואה ברכה
בלי פרענות בצדה.
- התקוה לאורות רחוקים
התקוה הזאת מועילה לרבים,
אך רבים אחרים מוליכה היא שולל,
נוטעת בהם תשוקות קלות־דעת.
הבור אינו מבין זאת
עד שרגלו נחרכת באש.
620 בחכמה אמר מי שאמר
את הפתגם המפרסם:
"רע הוא טוב בעיניך,
אם האל זומם עליך".
והפרענות לא תאחר לבוא.
- היימון נכנס מימין
- {100} הנה הימון,
צעיר בניך והאחרון שבהם.
האם הוא זועם
630 על גורל אנטיגונה,
מתאבל על נשואים שהופרו?
קראון: מיד נדע, לא צריך לנחש.
בן, אני מניח ששמעת
את ההחלטה שלי בענין כלתך –
אתה כועס על אבא?
או שאתה אוהב אותי

¹⁴ אולימפוס – ההר בצפון יוון, שעל פסגתו שכנו, לפי המסורת, האלים העליונים.

		<p>על אף הכל? אבא, אָנִי שלך. כל החלטה שלך טובה בעיני, וְאָנִי אמלא אותה. שום נשואים לא חשובים לי יותר ממנהיגותך הטובה. יפה, בן, כך צריך להיות.</p>	קראון:
{ 101 }		<p>כל בן חייב לעמד מאחורי ההחלטות של אביו. כל איש מתפלל שיזכה לגדל ילדים ציתנים, כדי שינקמו באויביו ויכבדו כמותו את ידידיו. אבל מה אפשר לומר על איש שילדיו חסרי תועלת, חוץ מזה שהוליד צרות לעצמו, ולעג מר מאויביו? לכן, בן, אל תאבד את הראש בשביל הנאה עם אשה. דע שזה יהפך לחבוק מצמרר, אם תחלק את יצועיך עם אשה רעה. אין דבר נורא יותר מאהובה אויבת! אז בעט באַנְטִיגוֹנָה ותן לה להתחתן עם מישהו בשאול! הרי תפסתי אותה ממרה את פי בגלוי, היחידה בכל המדינה! ומה אמר לתושבים אם אפטר אותה מענש, איך אעמד בפניהם – כשקרן?</p>	
640			
	650		
	{ 102 }		

- לא! אהרג אותה!
 אז שתמשיך לקרא אל זאוס,
 אל קשרי המשפחה.
 כי אם לא אקפיד על משמעת
בתוך משפחתי,
 מה יהיה מחוצה לה?
- 660
- אדם המנהל היטב ובישר
 את עניני ביתו,
 ינהל כך את מדינתו.
- 668
- על אדם כזה אפשר לסמך
 שיהיה שליט טוב ונתין טוב;
 עליו אסמך שיעמד איתן
 בסערת המלחמה
 וילחם לצדי
- { 103 }
- 670
- באצילות וגבורה.¹⁵
- 671
- 663
- אבל אדם שעובר על החק,
 מפר אותו בכוח,
 או מעלה בדעתו
 לקבע תכתיבים לשליט,
 אדם כזה לא יזכה
 לשום שבח ממני.
- 665
- כשהמדינה בוחרת מנהיג,
 יש לצית לו בקטנות וגדולות,
 וכשהוא צודק ולא צודק.
- 667
- 672
- אין גרוע יותר מאנרכיה.
 האנרכיה משמידה מדינות,
 הופכת בתים לשממה,
 מפרקת צבאות ומוסדות,
 וכל אחד דואג לעורו ותו לא.
 הציתנות היא ההפך ממנה:
 אם תלך בדרכה, אתה שומע?
- { 104 }

¹⁵ על אדם כזה אפשר לסמוך... באצילות וגבורה – שש השורות האלה נמצאות בכתבי־היד אחרי חמש השורות הבאות. זהו שינוי שאימצו החדים מן המהדירים, ובלעדיו לא רק שהטקסט נשמע תמוה ואף מבולבל, אלא גם העוצמה הרטורית שבשורות האלה הולכת לאיבוד.

יש סכוי רב שתציל את חיידך.

בגלל זה יש להגן על החק והסדר
ואסור לנו לעולם
להיות כפופים לאשה.
אם אין בררה,

680

מוטב שגבר יכריע אותנו
ולא אשה שתדרך – כך – עלינו.
אם הזקנה לא שבשה את שכלנו,
יש כנראה הגיון בדבריך.

מקהלה:

אבא, האלים נוטעים באדם
את הרכוש המבחר ביותר –
תבונה.

היימון:

אני לא יכול לומר
ואני גם לא רוצה לומר
שדבריך אינם נכונים.
בכל אופן, גם דעה אחרת
עשויה להיות נכונה.

{ 105 }

מטבע הדברים
אינך יכול לשמע
את כל מה שאומרים,
את הבקרת של האנשים.
המבט שלך מטיל אימה
על האיש הפשוט
והוא חושש לומר דברים
שלא ינעמו לאזניך.

690

אבל אני בסתר, בחסות החשכה, שומע
איך כלם מתאבלים על הילדה הזאת,
שומע איך כלם אומרים
שדוקא היא, מכל הנשים,
לא ראויה למות אכזרי כל-כך
על מעשה נשגב כל-כך –
היא לא הרשתה שאחיה,
שנפל במלחמה,

- { 106} ישאר בלי קבר, ויטרף
 על-ידי עופות וכלבים פראיים.
 אז דוקא היא לא ראויה
 לזכות בכל הכבוד? –
 זה מה שאנשים לוחשים,
 והשמועה האפלה מתגלגלת.
 קראון רוטן.
- 700 בשבילי, אבא,
 אין דבר יקר יותר
 מן ההצלחה והאשר שלך.
 כי מה משמח יותר ילדים
 מאב
 אשר שמו הטוב הולך לפניו?
 ומה משמח יותר את האב
 מילדים
 אשר שמם הטוב הולך לפניהם?
 אבל אל תשגה במחשבה,
 שרק מה שאתה אומר,
 רק הוא נכון ואין בלתו
 מי שחושב שרק הוא חכם,
 שרק הוא חד-לשון ונבון,
 אִם מפשפשים בקרביו,
 מתברר שהוא רק כלי ריק.
- { 107}
- 710 זו לא בושה, גם לחכם,
 ללמד ולא להתעקש.
 שים לב לעצים בחרף
 על גדות נהר שוצף:
 עץ הנוטה עם הזרם,
 מציל את ענפיו;
 וזה המתנגד לזרם –
 נשבר ונעקר מן השרש.
 כך גם בספינה, בסערה:
 אִם המלח מותח מפרש
 בלי להרפות בכלל,

ספינתו תתהפך
והוא ימצא את עצמו
מפליג לו עם תורן הפוך.

קראון זז באי־נוחות.

{ 108 }

720

אבא, הרגע, גלה גמישות!

אם ירשה לצעיר כמוני

לומר את דעתו:

מוטב היה אלו נולדנו

חכמים ומנסים,

אבל הואיל ואין זה כך,

כדאי ללמד מאנשים

שעצתם טובה.

מקהלה: מלך, יש טעם בדבריו,

כדאי לך ללמד ממנו.

גם אתה, הימון,

כדאי שתלמד מאביך.

שניכם דברתם לענין.

קראון: שאנשים בגילי

ילמדו איך לנהג מילדים כמוהו?

היימון: למה לא?

אל תסתכל בגילי,

אלא במעשי.

קראון: לזה את קורא "מעשי",

לתת כבוד למפרי חק וסדר?

היימון: אני לא מעודד אף אחד

לתת כבוד לפושעים.

קראון: והיא לא הכתה במחלה הזאת –

לתת כבוד לפושעים?

כל תושבי תבי

מכחישים את זה,

פה אחד.

קראון: אהה, העם יאמר לי

מה נכון ומה לא?

היימון: אתה רואה?

מי מדבר עכשו

730

{ 109 }

- 740 {110}
- כמו ילד?
קראון: סליחה, מי המלך –
הם או אני?
היימון: המדינה לא שיכת לאדם אחד.
קראון: לא מקבל שהמדינה שיכת לשליט?
היימון: אם תמשיך כך תהיה שליט מצין במדבר.
קראון: תראו, תראו אותו!
הוא מצדד באשה.
היימון: זה בתנאי שאתה האשה –
רק לך אני דואג.
קראון: דואג? חצפן!
אתה דואג לערער על אביך.
היימון: אני פשוט רואה שאתה חוטא לצדק.
קראון: זה חטא לכבד את תפקידי?
היימון: לכבד אותו?
כשאתה רומס את כבוד האלים?
קראון: הו טיפוס בזוי,
נסחף אחרי אשה!
היימון: לפחות אני לא נסחף לדברים מחפירים.
קראון: רק לטובתה אתה מדבר,
רק לטובתה.
היימון: לטובתך ולטובתי, ולטובת אלי השאול.
750 קראון: לעולם לא תתחתן אתה בעודה בחיים.
היימון: אם היא תמות,
היא לא תמות לבד.
קראון: יש לך חצפה לאים עלי?
היימון: לזה אתה קורא איום
111 {111} לצאת נגד החלטות חסרות-שכל?
קראון: אתה תבכה על זה –
מנסה להטיף לי חכמה
כשאתה עצמך חסר-שכל.
היימון: אלו לא היית אבי,
הייתי אומר

- שאתה לא מצטין בחכמה.
 קראון: עבד של אשה, אל תפטט מדי!
 היימון: אתה רוצה רק לדבר, לא לשמע?
 קראון: מה אמרת?
 בשם האולימפוס,
 אתה עוד תצטער
 שהשתלחת בי.
 760 (לחיילים) הביאו את היצור הנתעב,
 כדי שתמות מיד
 לפני עיניו של החתן.
 שני חיילים נכנסים לארמון.
 היימון: לא, אל תחשב על זה אפלו.
 היא לא תמות לידי,
 ואתה לעולם לא תראה אותי עוד.
 {112} השתגעת!
 לך להשתגע בחברת
 מי שמוכן לסבל אותך.
 היימון יוצא משמאל.
 מלך, מרב כעס הוא יצא בריצה.
 כשבחור בגילו נפגע
 הוא מאבד שליטה.
 קראון: שיאבד שליטה, למה לא?
 הוא רק יכול לחלם
 שאשנה את דעתי.
 לא, את שתי הנערות האלה
 הוא לא ישחרר מן המות!
 אתה באמת מתכוון
 להרג את שתיהן?
 קראון: (שתיקה. מהרהר בדבר.) לא את מי שלא נגעה בגופה.
 לא את אִיסְמֶנָה.
 אתם צודקים.
 ואיך אתה מתכנן להרג את אַנְטִיגוֹנָה?
 קראון: אקח אותה למקום
 שרגל אדם לא דרכה בו,

{113}

אטמן אותה במערה,
 בעודה בחיים,
 ואשאיר לה מעט מזון.
 כך אציל את המדינה
 מקללת שפיכות־דמים.¹⁶
 ושם, במערה, שתתפלל לאל המות,
 האל היחיד אשר לו היא סוגדת –
 ואולי הוא יושיע אותה מעצמו!
 אם לא, היא לפחות תלמד,
 גם אם מאחר מדי,
 שהסגידה לשאול ולמת
 היא מאמץ תפל.

780

קראון נכנס לארמון בליווי חיילים.¹⁷

¹⁶ קראון מאמין שאם יצייד את אנטיגונה במנת מזון סמלית, הוא יתחמק מן הטומאה הנגרמת מהריגת בן משפחה.

¹⁷ אין אזכור בטקסט לכך שקראון נכנס בשלב הזה לארמון, ואכן, יש פרשנים ש"משאירים" אותו על הבמה. בהפקה מודרנית זה היה יכול להיות צעד דרמטי מעניין, מפני שהיינו יכולים לראות את התפתחות תגובותיו של קראון לנוכח חילופי הדברים הבאים בין אנטיגונה למקהלה, והתגובה שלו בסוף הדברים (שורות 883-884) היתה יכולה אז להתפרש כהתגוננות יותר מאשר כלעג. אבל בתיאטרון היווני, שבו השחקנים חובשים מסכות, קשה להסביר את הישארותו על הבמה.

מזמור מקהלה רביעי

{ 114 }

הו אהבה – לא מנצחת בקרב,
 אהבה – טורפת רכוש,
 את מבלה את הלילות
 על לחיי עלמה רכות,
 את משוטטת על ימים
 ובין בקתות הנודים.
 אין בן אלמות,
 אין אנוש עלוב
 אשר חומק ממך.
 מי שמחזיק בך משתגע.

790

את מטה ישרים מדרך הישר,
 דוחפת אותם אל חרבנם.
 את, את הבערת
 את המריבה
 בין בני המשפחה הזאת.

{ 115 }

התשוקה הגלויה הנשקפת
 מעיני כלה יפה
 היא סמל נצחונך.
 את יושבת במועצת
 חקי היקום –
 כי מי יוכל לאלה אפרודיטה
 כשעל פניה נסוך החיוך?

800

שני חיילים מוציאים את אַנְטִיגוֹנָה מן הארמון.
 אבל עכשיו אף החקים
 וכל ההוראות
 לא יוכלו לסכר עוד
 את מבוע הדמעות,
 עכשיו בראותי את אַנְטִיגוֹנָה
 בדרכה אל חדר הכלולות,
 שם תתיחד עם מר המות.

		אנטיגונה: (שרה) ¹⁸
806 {116}	הביטו בי, אזרחי מולדתי, בלכתי בדרכי האחרונה, בראותי בפעם האחרונה – ולא עוד – את זהר החמה. הנה הדס אל המות, הנותן מנוחה נכונה לכלם, מטיל אותי בעודי בחיים אל נהר האבדון, בו פורחות זעקות המתים. לא זכיתי בחתן, לא שרו לי מזמור כלולות – עם נהר המות אתחתן.	
810		מקהלה: (רצי'טיב) בתהלה ושבח את הולכת מאתנו למערת המות. לא מחלה אכלה אותך, לא חרב חפרה בבשרך. מרצונך, יחידה מכל בני־תמותה, תרדי לשאול בעודך בחיים.
820		אנטיגונה: (שרה) שמעתי שהזרה מפריגיה, ניאובה, בתו של טנטלוס, מתה מיתה עצובה ביותר ליד פסגת הר סיפילוס. כמו קיסוס נכרך סביבה סלע עד שהתאבנה כלה. ועכשו, כך אומרות הבריות, הגשם והשלג מכים בה בלי הרף, וגבותיה הבוכיות ממסות
{117}		
830		

¹⁸ בשורות 806-882 אנטיגונה מקוננת על מותה הקרוב, והמקהלה משיבה בתגובות העוברות מהזדהות להסתייגות. הקינה (קומוס, ביוונית) מתבצעת כחילופי דברים ליריים בין אנטיגונה למקהלה. חילופי דברים כאלה מופיעים בטרגדיה היוונית בזמן שיאים רגשיים, כמו במקרה הנוכחי. בשתי התגובות הראשונות עונה המקהלה ברצי'טיב (במקור, במשקל אנפסטים), ובשתי התגובות האחרונות, כשמתח הרגשי מתגבר, היא עוברת לשירה.

- את ניקי גופה.¹⁹
 ליל מות כה דומה
 מביא עלי האל.
 (רצי'טיב) :מקהלה:
- {118} אבל ניאובה אלה, בת אלים,
 ואנו יצירי אנוש, בני־תמותה.
 אף־על־פי־כן, כבוד גדול הוא
 אִם יאמרו עליך
 שבחייך ומותך
 חלקת גורל שוה לאלים.
 (שרה) :אנטיגונה:
- אוי, אתם לוועגים לי!
 בשם אלי אבותינו,
 למה אתם –
 הו מדינה,
 הו שועי המדינה! –
- 840 למה אתם משפילים אותי בפני
 ולא מחכים שאמות?
 אה, מעינות דירקה,
 חרשת תבי
 שמרכבותיה נאות,
 לפחות אתם תעידו
- {119} איך בלי דמעות מחברים
 אֲנִי הולכת אל מעון
 שלא נשמע כדגמתו,
 איזה חקים מובילים אותי
 אל בית קברי במסתור הסלעים.
- 850 אה, אמללה, איפה אֲנִי?
 בין החיים? בין הצללים?
 מתה בעודי חיה,

¹⁹ טנטלוס, בנו של זאוס, היה מלך לידיה (היא ממלכת לוד המקראית). בתו ניאובה הגיעה לתבי כדי להתחתן עם מלכה, אמפיון. היא ילדה שבעה בנים ושבע בנות, והתפארה שיש לה יותר ילדים מאשר לאלה לטו. כעונש על חוצפתה, אפולון וארטמיס, ילדיה של לטו, הרגו בחיציצם את ילדי ניאובה. ניאובה חזרה ללידיה, ומצערה כי רב הפכה לאבן. סיפרו כי דמות האבן שלה נראית על צוק בהר טיפילוס, בלידיה, וכי המים הזורמים מן הצוק הם דמעותיה (ראו איליאדה, כד, 602-617).

		והיה בין מתים. (שרה) מקהלה:
		העזת עד קיצוניות, ילדה, התנגשת במזבח הרם של הצדק, את נענשת על פשע שבצעו אבותיך. (שרה) אנטיגונה:
860		נגעתם במחשבה מכאיבה שחורצת וחורשת את נפשי ללא הרף, נגעתם בגורלו של אבי ושלנו – בני לבדקוס, משפחתי המפארת. { 120 }
		אה, מטת הנשואים של אמי, אשר שכבה עם בנה, עם אבי! אה, מאיזה הורים נולדתי! אליהם אָנִי הולכת, מקללת, לא נשואה, לגור אתם אָנִי הולכת. אה, אחי פוליניקס ונשואיך הקטלניים לנסיכה מאַרְגֹּס – רצחת אותי במותך. 870
		(שרה) מקהלה: הכבוד שהפגנת לאחיך פוליניקס ראוי בעצמו לכבוד, אבל השלטון, אַנְטִיגוֹנָה, מכרח להגן על עצמו. העקשנות, ילדה, העקשנות הרסה אותך. (שרה) אנטיגונה:
		בלי דמעות, בלי אהוב, בלי מזמור חתנה, אָנִי מובלת, אי, בדרך הסלולה לי. לא עוד ארשה לראות { 121 }
880		

- 882 את עינה הקדושה של השמש.
מי ישפך דמעות עלי?
קראון בא מן הארמון בליווי ארבעה חיילים.
קראון: אי אי, אוי אוי!
אם קינות ואנחות
היו יכולות לעצור את המות
לא היו מפסיקים לפלט אותן.
- 884 (לחיילים) קדימה, קחו אותה מיד.
הלבישו אותה בקירות קברה,
והשאירו אותה לבדה, בודדה.
שם, במאורה, תבחר לה
אם למות או להמשיך
לחיות חיים כאלה.
ככל שהדבר נוגע לה,
ידינו נקיות מחטא.
היא לא תגור אתנו עוד
על פני האדמה.
- { 122 }
890 אנטיגונה:
הו קבר,
חדר כלולות,
הו בית עולמים,
לשם אלך ואצרף לקרובי –
את רבם כבר קבלה
אל ביתה השחר
מלכת המתים, פרספונה,
עכשיו תורי לרדת אליה –
אָנִי, האחרונה, האמללה מכלם;
עכשיו תורי –
וָאֲנִי עוד לא חייתי.
- אבל אָנִי הולכת
ומקוה כל־כך
שאבי יקביל את פני בשמחה,
ואת, אמי,
ואתה, אח אהוב.
- { 123 }

900

כשנהרגת –
 במו ידי שטפתי
 והלבשתי אותך
 ונסכתי נסכים על קברך.
 ועכשיו, פוליניקס,
 זה הגמול שלי
 על שקברתי את גופך.

אבל החכמים יסכימו
 שצדקתי כשנתתי לך כבוד אחרון.
 הרי אלו הייתי אֵם לילדים,
 אלו בעלי היה מת ונרקב,
 האֵם, למענם, הייתי משתדלת כך
 ומפרה את חקי המדינה?
 לא!

910

{ 124 }

ומדוע לא?
 כי אלו בעלי היה מת,
 יכלתי לקחת לי בעל אחר;
 ואלו אבדתי ילד,
 יכלתי ללדת מגבר אחר.
 אבל כשאמי ואבי טמונים בשאול למטה,
 לעולם לא יהיה לי עוד אח.
 בגלל זה, יקירי, פוליניקס,
 כבדתי אותך יותר מכל,
 אבל קָרְאוֹן חושב שטעיתי
 והפגנתי פזיזות נוראה.

הנה, עכשו, כך, בכוח,
 הוא גורר אותי מכאן,
 בלי מטת כלולות,
 בלי מזמורי חתנה,
 בלי לטעם חיים
 עם בעל וילדים.
 במקום זה אֲנִי הולכת לקבר,
 בלי חברים אֲנִי הולכת,

- 920 לחיות במשכן המתים.
 על איזה חק אלים עברתי?
 לשם מה ארים את עיני אליהם?
 { 125 } למי אקרא לעזרה,
 אם אני מאשמת בכפירה
 בגלל האדיקות שלי?
 כן, אם זה רצון האלים,
 אקבל עלי את הדין
 ואבין שחטאתי.
 (מצביעה על קראון) אבל אם הוא חטא,
 אם הוא גרם לי עול,
 אני מאחלת לו שיענש ויסבל,
 ולא פחות ממני!
 מקהלה: אותם משבים
 של אותן סערות נפש
 מטלטלים אותה.
 930 קראון: (לחיילים) ולכן קחו אותה, ומהר,
 או שתצטערו על האטיות שלכם!
 אנטיגונה: אוי, למלים האלה יש ריח של מות.
 קראון: לא אנחם אותך,
 פסק הדין יבצע כלשונו.
 אנטיגונה: תבי מולדתי! אלי אבותי! –
 לוקחים אותי, הזמן אזל.
 940 { 126 } הביטו, ראשי תבי,
 בשריד היחד מבית המלוכה;
 ראו, ראו איך אני סובלת,
 מידי אילו אנשים, ורק מפני שהפגנתי
 אדיקות וכבוד.
 שני חיילים מוציאים את אנטיגונה משמאל.

מזמור מקהלה תמישי

{ 127 }

גם לדנאה היפה זה קרה:
היא החליפה את אור הרקיע
במשכן ארד רקוע –
נאסרה, התסרה,
בתא דמוי קבר,
וגם היא היתה בת אצילים.

950

והיא אצרה, הו בתי,
אצרה את זרע זאוס,
שבא עליה בגשם זהב.²⁰
כי הגורל – כוחו נורא:
לא עשר ולא מלחמה
יוכלו לחמק ממנו,
לא מבצר ולא הספינות השחורות,
החבוטות מזעף ים.

{ 128 }

נאסר גם בנו חמום המוח
של דריאס, מלך האדונים:²¹
בנקיק סלעים כלאו דיוניסוס
בגלל התפרציות זעמו.
כך קמלו בנפשו
פרחי הרע של שגעונו,
והוא החל להבין
שבהתפרציות לשונו
הוא תקף, בשגעונו,
את האל:

960

נסה לבלם את הנשים
שבלבן שלהבת בקחוס,
ועודד את רגזן של המוזות
הטופפות לקול אבוב.

ליד הצוקים השחרים

²⁰ דנאה היתה בתו של אקריסיאוס, מלך ארגוס. הלה קיבל נבואה שיהרג על-ידי הבן שיוולד לה, לכן כלא אותה בחדר ארד שאי אפשר להיכנס אליו. אבל זאוב בא עליה כגשם זהב, עיבר אותה, ומזרעו נולד הגיבור פרסאוס.

²¹ הבן הוא ליקורגוס, והאדונים הם שבט בתרמיה, ממלכה בצפון הים האגאי. כשדיוניסוס הביא לתרמיה את הפולחן שלו, ליקורגוס התנגד לכך (כמו פנתאוס בתבי; וראו הבקחות של אוריפדס).

{ 129 }	שרועים חופי הבוספורוס,
970	<p>נושקים לשני ימים, שם שוכנת סלמידסוס התרקית, ובקרבתה עירו של ארס,²² האל שראה את הפצע הרע שסמא את שני בני פינאוס ונגרם בידי אשתו הפראית – היא עורה את עיניהם שנאקו לנקמה, הלמה בהן בצפרן דמים ובחדו של פלך.²³</p>
980	<p>גוועים, נמסים מיסורים, בכו ונאנחו, ילדיה של אַם שנשואיה כשלו. היתה היא נצר למשפחה עתיקה, נסיכה לבית ארכתאוס,²⁴ אך גדלה במערות רחוקות, בין משבי הסערה של אביה – בוראס, רוח הצפון – ילדה שרצה עם סוסים על פני גבעות תלולות, ילדה של האלים. אבל גם בה נגשו, הו בתי, המוירות²⁵ בנות הנצה.</p>
{ 130 }	<p>טירסיאס נכנס משמאל בליווי נערו. טירסיאס: אדוני תבי, הקשיבו – באנו אליכם בנתיב משתף, שנים הרואים עם זוג עינים אחד. העור זקוק למדריך</p>

²² ארס, אל המלחמה, היה האל הראשי של התרקים שוחרי המלחמה.

²³ פינאוס היה מלך סלמידסוס. הוא התחתן עם קלאופטרה, בתו של בוראס (רוח הצפון), והיא ילדה לו שני בנים. מאוחר יותר התחתן עם אישה אחרת (ככל הנראה, לאחר שנטש את קלאופטרה), וזו עיוורה בקנאתה את בניה של קלאופטרה.

²⁴ ארכתאוס – מלכה הקדום של אתונה.

²⁵ המוירות – אלות הגורל.

990	<p>כדי לעשות את דרכו. קראון: טירסיאס הזקן, מה חדש? טירסיאס: אָנִי אמר לך, ואתה – צית לנביא.</p> <p>קראון: תמיד הקשבתי לעצתך. טירסיאס: בגלל זה נתבת את המדינה במסלול הנכון.</p> <p>קראון: מנסיוני, אָנִי מעיד שעזרת. טירסיאס: שים לב, אתה שוב על חד תער. קראון: מלים מקפיאות! מה קרה? טירסיאס: אתה תדע, אָם תקשיב ותבין את פשר האותות שקבלתי. כשישבתי בכס הנבואה העתיק, אחו שבו כל העופות מתקבצים, שמעתי רעש מוזר, מבהיל: צפורים צוחו ציוצים – רעים, מורפים, לא ברורים. הבנתי שהן שולפות טפרים ומרטשות ברצחנות זו את זו. חבטות כנפיהן הבהירו את זה.</p>
{ 131 }	<p>מיד, מרב פחד, הבערתי אש ונסיתי להקריב קרבן, אבל הוא לא בער. רפש לח נגר מירכיו ועשן ובעבע על האפר; מיץ המרה נתז לכל עבר והשמן שעטף את הירכים נזל, נשר מהן. נכשל טקס הקרבן וכל נבואה לא נתגלתה.</p>
1000	<p>כך למדתי מן הנער הזה – הוא המדריך שלי,</p>
{ 132 }	
1010	

		וְאֵנִי מְדַרִּיךְ אֶת הַזּוֹלָת.	
		קְרֵאוֹן, הַמְדִינָה חוֹלָה בְּגִלְלֵי הָעֵקֶרֶוֹנוֹת שֶׁלְךָ. הַבְּמוֹת וְהַמְזַבְּחוֹת, כֹּלֵם, מֵלֵאִים בְּבֶשֶׁר שֶׁהֵבִיאוּ הַכְּלָבִים וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, { 133 } בִּשְׂרוֹ שֶׁל הָאֵמֶלֶל, בֶּן אֲדִיפּוֹס שֶׁמֵת.	
1020		לִכְן אֵין הָאֵלִים מִקְבָּלִים עוֹד אֶת הַתְּפִלוֹת וְהַמְנַחֹת שֶׁלְנוּ, אֶת הִירְכִים לְעוֹלָה; וְהַצְּפוּרִים מְצִיצוֹת בְּצוּחוֹת חֲסֵרוֹת־פֶּשֶׁר, כִּי נִגְסוּ בְּבֶשֶׁר אָדָם.	
		בְּנִי, חֲשֵׁב עַל כַּךְ. כִּלְנוּ טוֹעִים. אֲבָל אִם אָדָם טוֹעָה, הוּא יִנְהַג בְּתִבּוֹנָה, בְּפִקְחוֹת, אִם יִנְסֶה לְתַקֵּן אֶת הַנְּזַק וְיִשְׁנֶה עִמְדָה. בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר, הָעֵקֶשֶׁן הוּא טֶפֶשׁ. הֵנַח לְמֵת, קְרֵאוֹן, אֵל תִּמְשִׁיךְ לְנַעֲץ בּוֹ סָכִין. מֵה הַטַּעַם לְהַרְגֵּן אוֹתוֹ שׁוֹב? 1030 הָאֵמֶן לִי, אֵנִי לְצַדִּיק, { 134 } וְהַעֲצָה שְׁלִי טוֹבָה. כְּדָאִי לְלַמֵּד מִיּוֹעֵץ מִנְסָה, אִם עֲצָתוֹ לְטוֹבֶתְךָ. זִקֵּן, כֹּלְכֶם יוֹרִים בִּי חֲצִים קְרֵאוֹן: כִּמוֹ קִשְׁתִּים בַּמַּטְרָה. אֵנִי מְכִיר אֶתְכֶם, נְבִיאִים. כִּבְרַת מְזִמָּן מִנְסָה כֹּל הַמִּין שֶׁלְכֶם	

- לסחר בי, לשוק אותי.
מצדי, עשו רוחים,
הביאו כסף ממלכת לוד
ועפרות זהב מהדו,
אבל **אותו** לא תקברו!
1040 גם לא אִם הנשרים של זאוס
יחטפו את הגופה
וישאו את בשרה אל כסאו.
גם אז לא ארשה
לקבר אותה,
ולא אחשש מטמאה.
ברור לי בלי ספק:
{ 135 } לאף אדם אין יכלת
לטמא את האלים.
- שמע לי, זקן:
גם הפקח ביותר
יתפס וישפל
אִם ימכר תלי כזבים
לכל המרבה במחיר.
טירסיאס: הו, האִם מישהו יודע,
מישהו מבין –
קראון: מבין מה?
איזו אמת גדולה תפלט?
טירסיאס: – עד כמה עצה טובה
1050 יקרה מזהב?
קראון: עד כמה שהטפשות
זולה מפרוטה.
טירסיאס: ואתה ספוג כלך
בפרוטה הזאת.
קראון: אֲנִי מעדיף לא לענות לנביא בגסות.
טירסיאס: אבל זה בדיוק מה שאתה עושה;
{ 136 } אתה טוען שאֲנִי נביא שקר.
קראון: נכון, כלכם רודפי ממון –
מה לא תעשו בשביל זה?

- טירסיאס: ומה אתכם השליטים,
אתם לא לוטשים עינים
לרוחים מפקפקים?
קראון: אתה מבין שאתה מדבר
אל המלך שלך?
טירסיאס: מבין.
- זכותי הצלת את המדינה הזאת
ובזכותי אתה שולט בה.
קראון: אתה נביא נבון, טירסיאס,
אבל אתה גם נוטה לעוון.
טירסיאס: אתה תעורר אותי לומר
את מה שמוטב לא לעורר.
קראון: מצדי אתה יכול לעורר,
אבל אל תצפה לשום רוח.
טירסיאס: **אתה** בכל מקרה לא תרויח.
קראון: **אתה** לא תסחר בהחלטה שלי.
טירסיאס: אם כך, קְרָאוֹן, הקשב לי היטב:
לא עוד הרבה פעמים
תחוג השמש במסלולה,
עד שבתמורה לגופות
תתן גופה של יוצא חלצריך.
ברב שחצנות קברת נפש חיה,
השלכת לחשך אחת מן האור,
וכאן על הארץ אתה מחזיק
ברכוש אלי תחתון:
בגופה שלא זכתה
לטקסי טהור וקבורה.
בענינים האלה,
לא אתה ולא אלי עליון
צריכים להתערב,
ובכל זאת נגעת בהם בגסות.
לכן אורבים לך מזיקים משמידים,
האריניות – כוחות הנקמה –
של האלים ושל הדס בשאול,
כדי ללכוד אותך

1060

{ 137 }

1070

- { 138 } ברשת אותם אסונות.
הנה, שקל עכשיו
אם אמרתי את דברי
בשביל שחד נקלה!
הרי לא יעבר עוד זמן רב
עד שקינות מגברים ונשים
ימלאו את חדרי ביתך;
1080 וכל מדינות האויב יסערו,
כל אלה אשר בשר בניהן
רטש בשני כלבים ועורבים,
שישאו את הריח הרע, הטמא,
גם אל המזבחות שלהן.
- הכאבת לי ולכן,
כמו קשת,
יריתי בלבך בזעם
את החצים האלה,
שפגיעתם בטוחה
ומעקצם לא תמלט.
- { 139 } קח אותי הביתה, ילד,
ותן לו להשתלח
בצעירים יותר.
אני מאחל לו שיצמיח
לשון שקטה יותר
ושכל משבחה יותר
1090 ממה שברשותו עכשו.
- טירסיאס יוצא מימין בליווי נערו.
האיש יצא, מלך.
נבא דברים אימים ויצא.
מאז שהשער הזה
הפך משחר ללבן,
מעולם הוא לא נבא
דבר שקר למדינה.
כן, אני יודע, ורוחי נרעשת. קראון:

		אם אותר, זה גורא! אבל אם אתנגד, יהלם בי אסון.
{ 140 }	מקהלה: קראון:	אתה צריך עצה טובה, קראון. מה עלי לעשות? אמר, אָנִי אציית.
1100	מקהלה: קראון: מקהלה: קראון: מקהלה:	לך ושחרר את הנערה מן המערה וקבר את אחיה המת. זו עצתכם? לותר? כן, מלך, מהר ככל האפשר! מלאכי החבלה של האלים מזדרזים לחבט בטועים. קראון: אוי, זה קשה... קשה... אבל... אָנִי אותר... גם אם זה לא לרוחי, אין טעם להלחם בגורל. אז לך, טפל בזה בעצמך. אל תשאיר את זה לאחרים! קראון: מיד! קדימה חילים, קדימה, כלכם! קחו בידיכם גרזנים והזדרזו לתל, לשם. שניתי את החלטתי.
1110		אָנִי כבלתי את אַנְטִיגוֹנָה וְאָנִי אתיר אותה. אָנִי חושש כי מוטב לסים את חיינו בשמירה על חקי המסרת.
{ 141 }		חילים יוצאים משמאל.

{ 144 }	אתה ואמך מכת הברק. ²⁶
1140	ועכשו, כשבכל המדינה

²⁶ אמו בת התמותה של דיוניסוס, סמלה, הושמדה על-ידי הברק של זאוס, בגלל קנאתה של הרה, אשתו.

אוחזת מחלה אלימה,
 בוא ברקוד מטהר
 מעל מדרון הפרנסוס,
 מעל המצר הנואק²⁷ בוא.

1150

הו מנהיג המחולות
 של כוכבים רושפים,
 אדון קולות הליל,
 ילוד זאוס, הופע!
 בוא, מלך, עם מפלית נימפותיך
 הרוקדות בשגעון כל הלילה
 לכבודך, אדונן איאקחוס!

שליח נכנס משמאל.

{ 145 }

שליח: שכנים, בני תבי,
 חיי אדם מתנוודדים
 ואין במה להאחז.
 הגורל מקים את הכושל
 ומפיל את המצליח,
 ואין נביא שיחזה
 מה צפוי לבני-אנוש.

1160

הנה, קחו את קראון:
 פעם האיש היה בעיני
 דמות מעוררת קנאה.
 הוא הציל את מולדתנו
 משני האויב,
 שלט לבדו על הארץ,
 ושגשג והוליד ילדים אצילים.
 אבל עכשו, הכל אבד.
 וכשאובדות ההנאות –
 מה האדם?
 יצור חי?
 לא, הוא גויה נושמת!

²⁷ המיצר הנואק הוא מיצר אוריפוס בין האי אובויה ליוון עצמה.

- { 146 } צבר לך עשר גדול,
 אם רצונך בכך,
 חיה ממש כמו מלך,
 אבל אם הדברים האלה
 לא מביאים שום שמחה,
 לא אקנה אותם אפלו
 במחיר צל צלו של עשן.
- 1170 מקהלה: איזה חדשות קשות
 הבאת לבית המלוכה?
 שליח: הם מתים.
 ואלה החיים, אחראים למותם.
 מקהלה: מי מת? מי הרג? דבר!
 שליח: הימון מת.
 ידו שפכה את דמו.
 מקהלה: איזו יד, של אביו או שלו?
 שליח: ידו שלו עצמו.
 הוא זעם על הרצח שבצע אביו.
 מקהלה: הו איך צדקת, הנביא טירסיאס!
 שליח: אלה הם פני הדברים; ועכשו,
 אתם צריכים לשקל מה הלאה.
- 1180 מקהלה: הנה אָנִי רואה
 { 147 } את אורידיקה המסכנה,
 אשתו של קָראון.
 היא יצאה מן הבית –
 אולי במקרה,
 ואולי שמעה על בנה.
 אורידיקה באה מן הארמון.
 אורידיקה: תושבים, אתם כלכם:
 שמעתי את דבריכם
 בדרכי לצאת מן הבית,
 כדי לשאת תפלה
 במקדשה של פלס אתנה.
 שלפתי את הבריח
 לפתח את השער,

1190 {148}

ואז הכו באזני קולות
 על אסון במשפחתי.
 מרב בהלה, צנחתי לאחור
 והתעלפתי בזרועות שפחותי.
 ספרו לי שוב מה קרה.
 אָנִי אקשיב.
 צרות אינן דבר חדש אצלי.
 אָנִי הייתי שם, גבירה יקרה,
 לכן אָנִי אספר לך,
 ומלה מן האמת לא אשמיט.
 למה להרגיע אותך במלים
 שיחשפו אותי אחר־כך כשקרן?
 האמת היא תמיד הדבר הנכון.

שליח:

1200
 {149}

לוייתי את בעלך
 והנחיתי אותו
 למקום שבו עדין שכבה,
 בלי חמלה,
 גופתו של פוליניקס,
 קרועה משני הכלבים.
 התפללנו אל פלוטו ואל אלת הצמתים,²⁸
 לגלות רצון טוב
 ולרסן את כעסם.
 שטפנו את הגופה במי־טהרה,
 קוששנו עצים לשרף את שרידיה
 והקמנו לכבודה תל קבורה.
 אחר־כך הלכנו למערה,
 אל קבר כלתו של הדס.
 אחד מאתנו שמע מרחוק
 קול יללה חדה
 בוקע ממאורת הכלולות;
 הוא נגש לספר על כך

²⁸ פלוטו, מלה שפירושה "העשיר", הוא לשון נקייה להדס, אל השאול; אלת הצמתים היא הקטה, מעין "אלת הלילה", דמות מאיימת אשר שמה נקשר לקסמים ולכישוף. נהגו לסגוד לה בפרשות דרכים.

- 1210 לקראון אדוננו.
 כשקראון התקרב,
 גבר צליל הלילה הנוגה
 והוא נאנח ופלט בכאב:
 "אוי, האם אני נביא?
 האם זה הנתיב האמלל ביותר
 שבו צעדתי אי־פעם?
 קולו של בני מקביל אותי.
 { 150 } קדימה, רוצו, חילים!
 פנו את הסלעים החוסמים
 את הכניסה לקבר,
 עמדו לידו ואמרו לי
 האם את קול הימון
 אני שומע,
 או שמא האלים
 גונבים את דעתי."
- מהרנו למלא את הפקדות
 של אדוננו הנואש.
 והנה,
 1220 בירכתי הקבר,
 ראינו אותה,
 ראינו את אַנְטִיגוֹנָה
 תלויה מצוארה
 בלולאת פשתן,
 בעוד הימון מחבק בידיו את מתניה
 ומילל על כלתו
 שאבדה לו בשאול,
 { 151 } על חרבן נשואיו,
 מה שעולל לו אביו.
- כשקראון ראה אותו –
 פלט צוחה נוראה,
 נגש אליו פנימה, זעק וקרא:
 "הו מסכן, מה עשית!"

- מה עבר בראשך?
 מה הוציא אותך מדעתך?
 צא, בני, אָנִי מתחנן,
 אָנִי מפציר בך!"
 אבל הבן ירה בו
 זוג עיניים פראיות,
 ירק בפרצופו,
 ובלי לומר מלה אחת
 שלף את חרבו הנושכת.
 אביו זנק במנוסה
 והימון החטיא.
 העלם האמלל, בזעם על עצמו,
 נשען מיד על חרבו
 וחצי מן הלהב
 תחב בין צלעותיו.
 עדין בחיים,
 חבק את כלתו
 בזרוע חלושה,
 וכשפתח את פיו לומר לה...
 הקיא על לחיה הצחה
 סילון שוצף של דם.
- 1230
- { 152 }
- עכשיו הוא שוכב שם,
 גופה חובקת גופה;
 המסכן זכה בטקס כלולות
 בביתו של אל השאול,
 לא לפני שהראה לעולם
 שאין אסון גדול יותר
 מחסר מחשבה.
- 1240
- אורידיקה נכנסת לארמון.
 מקהלה: הגבירה יצאה
 בלי לומר מטוב ועד רע.
 מה אתה מבין מזה?
 אָנִי מדאג.
 שליח:
 אָנִי מקוה שהיא חזרה הביתה
- { 153 }

- רק כדי לבכות את בנה ביחידות.
 היא נבונה, היא לא תשתטה.
 אינני יודע. מקהלה:
 בעיני, שתיקה מגזמת
 אינה פחות מאימת
 מזעקה עד לב שמים.
 אם כך, אכנס הביתה, אבדק שליח:
 אם היא לא מסתירה בלבה הרותח
 איזה כונה חשאית.
 אתה צודק, שתיקה מגזמת
 היא רמז לענין חמור.
- השליח נכנס לארמון. משמאל נכנס קראון, נושא את גופת בנו היימון, ומסביבו החיילים.
- 1250
- 1257 {154} מקהלה:²⁹ הנה בא המלך עצמו,
 נושא בידיו –
 אם מתר לי לומר –
 תזכרת כה ברורה,
 שהאסון לא נפל עליו
 בגלל אחרים,
 אלא בגלל שגיאותיו.
- 1260 קראון:
 (שר)
 אוי, ראש מטמטם!
 אוי, שכל מפיק טעיות!
 הו שגיאות אכזריות, ממיתות,
 הנה הרוצח והנה הנרצח –
 בני משפחה אחת!
 אוי לי על האסון
 שהביאו עלי החלטותי!
 אי אי בני,
 אוי אוי, ילד שלי,
 בקשי טעמת את החיים!
 טפשות שלי, ילד,
 שלי, לא שלך.
- {155}

²⁹ שורות 1257-1353 הן גם פרק הסיום (אַקטוידום). אבל גם קומוס, קינה (כמו בשורות 806-882). בקומוס הזה רק קראון שר, השליח נוטה לפעמים לרצי'טיבי, המבטא את התרגשותו והזדהותו, ואילו המקהלה הקרה אומרת את דבריה בדיבור פשוט (במשקל ימבים).

- 1270 מקהלה: אוי, מאחר מדי
 למדת מה נכון.
 קראון: (שר)
 אוי לי, למדתי, למדתי –
 האל חבט בראשי
 במשקלת כבדה
 ודחף אותי לדרך פרועה,
 אי, הפך את שמחתי
 ואז רמס אותה.
 טפו על החיים שלנו,
 כמה סבל ועוד סבל!
 השליח בא מן הארמון.
- 1280 {156} שליח: אדוני, מה שבידיך
 הוא רק חלק מרכוש צרותיך.
 אם תכנס הביתה
 תגלה את השאר.
 קראון: את השאר?
 מה הפרענות הבאה?
 שליח: אשתך מתה,
 האם של הגויה הזאת.
 נשחטה בחרב,
 החתכים עוד טריים.
 מסכנה.
 קראון: (שר)
 אוי לע השאול,
 אף קרבן לא ישביע אותך!
 למה, למה אתה משמיד אותי?
 תופס את השליח, ספק מחבק, ספק מטלטל אותו.
- 1290 הוא אתה, שליח זועות,
 מה, מה המלים האלה?
 אי אי,
 הרגשת שוב איש מת.
 מה אתה אומר, שליח?
 {157} מה הידיעה הזאת

על מותה של אשתי?
אי אי, אי אי,
מות ועוד מות ועוד...

דלתות הארמון נפתחות לבמה, וגופת אורידיקה נחשפת.

מקהלה: אתה יכול לראות אותה.

הנה, מוטלת מול עיניך.

קראון: (שר)

אוי, אָנִי רואה עוד אסון!
מה, מה עוד צופן לי הגורל?
רק הרגע החזקתי את בני בידי,
והנה עכשיו, ממש מול עיני –

היא!

גופה!

אוי, אָם אמללה!

אוי, בן שלי!

שליח: (רצ'יטיב)

ליד המזבח...

חרב חדה נעוצה בה...

ולפני שנתנה לעלטה את עיניה

קוננה על מטת הכלולות הריקה

של בנה, מגראוס,³⁰ שמת עוד לפני כן,

ואז על הימון, ולבסוף –

קללה אותך, רוצח בנך.

קראון: (שר)

אי, אָנִי כל-כך מפחד.

מפחד.

שליח: כן, היא, האשה המתה,

האשימה אותך במותם.

קראון: (שר)

אוי, למה אין כאן מישהו

שינעץ בי חרב,

הנה, פה, בלב?

1300

{ 158 }

³⁰ מגראוס מוזכר במחזה השבעה נגד תבי של אייסכילוס (שורה 474) כאחד הלוחמים המגנים על תבי. בנושים הפניקיות של אוריפידס מוזכר בן של קראון בשם מנויקאוס. הלה, בעקבות הנבואה של טירסיאס (זה ניבא כי תבי תינצל רק אם קראון יקריב את מנויקאוס), לקח את חייו במו ידיו.

- 1310 אי אי, אָנִי רִיק,
 אין בי כלום.
 כלום.
- { 159 } איך היא מצאה את מותה?
 (רצ'טיב) שליח:
 כששמעה מה קרה להימון,
 כששמעה על סבלו סוחט היללות,
 דקרה את עצמה, במו ידיה,
 מתחת לכבד.
 (שר) קראון:
 אוי לי, אָנִי אשם בכל!
 האשמה כלה שלי, רק שלי!
 אָנִי, כן, אָנִי הרגתי אותך,
 זו האמת כלה.
- 1320 בואו חילים,
 קחו אותי,
 מהר,
 קחו את הצל הזה –
 את הפחות מכלום.
 כן, זו הוראה טובה...
 מקהלה:
 אָם יש איזה טוב באסון.
 כשהאסון בפתח –
 הדבר הנכון ביותר
 הוא לפעל מהר ביותר.
- { 160 } (שר) קראון:
 בוא בוא, מות,
 הנפלא בגודלות!
- 1330 הבא את יומי האחרון
 כדי שלא אראה עוד,
 לא אראה עוד יום נוסף.
 יומך יבוא – כשיבוא,
 עכשו יש להתרכז בהווה.
 העתיד ביד האלים.
 קראון:
 למה שאָנִי מיחל
 כבר נשאתי תפלה.

- מקהלה: אז אל תתפלל עוד לדבר.
 אין גאלה לבני־תמותה
 מפרענות קבועה מראש.
 קראון: (שר)
 קחו מכאן את האיש הטפש,
 קחו את מי שהרג אותך, בני,
 הרג אותך ולא מרצונו,
 וגם אותך, אוי, אשתי.
 אינני יודע במה להסתכל,
 על מה להשען.
 הכל משתבש לי,
 נופל מן הידים,
 ועל הראש, הגורל,
 כל־כך כבד,
 כבד.
 קראון נכנס לארמון בליווי החיילים.
- מקהלה: סוד האשר – בתבונה!
 כבוד אלים – חובה.
 מלים גבוהות ויהירות
 יביאו רק מכות גדולות
 כי רק בסוף, עם הזקנה,
 יקנה אדם תבונה.

1340

{ 161 }

1350

1353

